

Skolbeslut för Förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Timsfors skola
i Markaryds kommun

Rektorn vid Timsfors skola

Anderslövsvägen 20

285 40 Markaryd

Tillsyn i Timsfors skola

Förskoleklass

Grundskola, årskurser 1–6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Timsfors skola och Markaryds kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Timsfors skola präglas av sina kreativa lärmiljöer och starka traditioner. Det pågår många olika former av undervisning, där eleverna, särskilt de yngre, arbetar med varierande metoder och arbetssätt. Skolan möter genom individuella anpassningar elever som är i behov av särskilt stöd. Trots detta är det varje år elever som inte når målen och därför behöver skolan under aktiv ledning av rektorn utveckla sina former för uppföljning och utvärdering av verksamheten. Skolans samlade resultat behöver sammanställas så att lärarna utifrån dessa ges möjlighet att ompröva sina metoder i högre utsträckning. Ett exempel som visar på behovet av att skolan utvecklar sina metoder för uppföljning är att lärarna behöver utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna, och framför allt resonera kring utvärderingsresultaten med dem. Genom att lärarna inte gör detta i tillräckligt stor utsträckning i dagsläget förlorar eleverna en möjlighet att få syn på sitt eget sätt att lära. Det leder också till att eleverna inte är medvetna om det inflytande som de egentligen har över undervisningens innehåll och arbetsformer, och att elever som behöver mer utmaningar i skolarbetet inte upplever att de får den stimulans de behöver. Ytterligare ett exempel på uppföljning som behöver förbättras är

att tillsammans med eleverna göra en kartläggning av vilka insatser som under året behövs för att förhindra att elever blir utsatta för kränkande behandling. Att skolan inte definierat de områden som är i behov av insatser leder till att det inte heller bedrivs ett målinriktat, systematisk förebyggande arbete på skolan.

Skolan behöver också utveckla sitt arbete så att de traditioner som på många sätt utgör en slags själ i skolan, inte sker för sin egen skull, utan att även dessa har en tydlig koppling till målen i kursplaner och läroplanen och att eleverna verkligen får sin garanterade undervisningstid i alla ämnen.

Skolinspektionen har i tillsynen av Timsfors skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan ger inte alla elever förutsättningar att nå lägst mål att uppnå i alla ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper och kursplanerna),
- Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att verksamheten inriktas mot de nationella målen (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Den enskilda skolans utveckling, 2 Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar),
- Kommunen tillser inte att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna genomföra sina arbetsuppgifter (2 kap. 7, 7a §§ skollagen),
- Lärarna utvärderar inte regelbundet elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen, och informerar inte heller rektorn om resultaten (Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg),
- Rektor tar inte ansvar för att skolan utvärderar sina resultat regelbundet och därför saknas underlag för att kunna ompröva och utveckla metoder och arbetssätt (2 och 3 §§ förordning om kvalitetsredovisning, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar),
- Lärarna anpassar inte undervisningen efter samtliga elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande då de som nått mål att uppnå inte stimuleras utifrån sina behov (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Kunskaper),
- Skolan saknar ett gemensamt förhållningssätt för hur eleverna ska ges inflytande över undervisningen och ger inte eleverna tillräckligt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar),
- Skolans ordningsregler upprättas och följs inte upp under medverkan av eleverna (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen),

- Skolan bedriver inte ett målinriktat och systematiskt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och har heller inte tillsammans med eleverna definierat vilka förebyggande åtgärder som under året behövs för att förhindra kränkande behandling av elever (14 a kap. 6 och 8 § skollagen, 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling),
- Beslut om anpassad studiegång har inte tagits där avvikelser från timplanen gjorts för elever (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1–2

Rektor och Markaryds kommun har ansvar för att Timsfors skolas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast sex månader från den dag beslutet för Markaryds kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Markaryds kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsrådet Ingela Jonasson.

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg

Helena Olivestam Torold

Enhetschef

Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av Timsfors skola

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Timsfors skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Markaryds kommun under januari och februari 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Timsfors skola den 9 februari 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för skolväsendet i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Timsfors skola, dels den information som samlats in under besöket. I Timsfors skola intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Timsfors skola

Timsfors skola	Antal elever
Förskoleklass	15
Grundskola	94

Källa: Skolans uppgifter per 2010-03-04

Timsfors skola ligger i Timsfors, vilket är ett litet samhälle två kilometer norr om Markaryd. I skolan bedrivs verksamhet i förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6. Eleverna är indelade i åldershomogena klasser, förutom i årskurserna 4–5 som är en åldersblandad klass. Förskolläraren, grundskollärarna och fritidspedagogerna bildar

tillsammans ett arbetslag. För ledningen av skolan finns en tillfälligt tillsatt rektor som även är rektor för Hagaskolan.

Timsfors skola har en lokal styrelse med föräldramajoritet. Det är planerat att denna styrelse ska förändras till att bli ett föräldraråd i stället.

Eleverna från Timsfors skola fortsätter sin skolgång vid Huneskolan i årskurs 7. Det är också vid denna skola som eleverna i årskurs 5 får undervisning i hem- och konsumentkunskap och eleverna i årskurs 6 får undervisning i språkval.

Av Skolverkets inspektionsrapport från år 2003 framgår att elevernas resultat på nationella ämnesprov inte var tillfredsställande och att eleverna måste ges bättre förutsättningar för att nå målen. Det är också en relativt stor andel elever som bedömdes vara i behov av särskilt stöd av skolan och därför behövde skolan utveckla sina arbetssätt till högre grad av individualisering.

Tillsynsprotokoll för Timsfors skola

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygg lärandemiljö

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

- Skolan ger inte alla elever förutsättningar att nå lägst mål att uppnå i alla ämnen.

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Kursplanerna

Skolan genomför nationella ämnesprov i årskurs 3 och 5. I varje årskurs finns det elever som bedöms inte nå målen i svenska, engelska och matematik. När det gäller övriga ämnen har skolan inte kunnat redovisa någon samlad bild av måluppfyllelsen.

Skolans dokumentation och intervjuerna visar att det finns elever som trots stödinsatser inte når målen. De brister i uppföljnings- och utvärderingsarbete som Skolinspektionen identifierat i tillsynen, är det viktigt att skolan kommer tillrätta med i syfte att nå högre måluppfyllelse i alla ämnen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Fokus på skolans uppdrag

- Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att verksamheten inriktas mot de nationella målen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Timsfors skola har under de senaste åren bytt rektor ett antal gånger på grund av sjuk-skrivningar och omorganisationer. Enligt de intervjuade har detta lett till att lärarna i arbetslaget själva tar mycket av det ansvar som åligger en rektor. Lärarna menar att detta fungerar bra och att rektorn utgör ett viktigt bollplank i arbetet. Identifierade förbättringsområden i denna tillsyn kräver dock att rektorn som pedagogisk ledare och som chef för personalen tar ansvaret för att verksamheten utvecklas i riktning mot att i än högre utsträckning nå de nationella målen.

Kommunen tillser inte att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna genomföra sina arbetsuppgifter.

2 kap. 7, 7a §§ skollagen

Timsfors skola är en relativt liten skola och har av den anledningen få lärare. Av lärarna är det några vars utbildning motsvarar att de arbetar som klasslärare, medan andra har en mer ämnesspecifik utbildning. Lärarna använder i den utsträckning det går varandra utifrån sina kompetenser, men behöver också emellanåt ha undervisning i ämnen eller klasser de inte har utbildning för. Av intervjuerna med lärarna framgår att det exempelvis kan handla om naturorienterade ämnen och teknik. Ett annat exempel är att den ansvarige för förskoleklassen inte är utbildad förskollärare, utan lärare, 1–7. Trots att lärarna emellanåt får ansvara för ämnen och klasser som inte motsvarar deras utbildning har de inte fått del av någon kompetensutvecklingsinsats inom dessa ämnen eller för undervisning i dessa årskurser.

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

- Lärarna utvärderar inte regelbundet elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen, och informerar inte heller rektorn om resultaten.

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Markaryds kommun har arbetat fram ett gemensamt verktyg för skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner där elevernas kunskapsutveckling skriftligt ska redovisas. Av intervjuerna med lärarna framkommer dock att det fortfarande är främst i ämnena engelska, matematik och svenska som lärarna genom olika tester bedömer elevernas kunskapsutveckling i alla årskurser. I övriga ämnen bedömer lärarna elevernas förmågor och förståelse på individnivå, men dessa bedömningar sammanställs inte som resultat för skolan som helhet. Av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av, bland annat i form av exempel på individuella utvecklingsplaner, framgår att det heller inte ges skriftliga omdömen i samtliga ämnen som eleverna får undervisning i förrän i årskurs 6.

Vidare är kopplingen till de nationella målen relativt otydlig i och med att mål som varken återfinns i läroplan eller kursplaner nämns, ett exempel är ”inte lägga kraft och tid på annat än det du ska göra under lektionstid”. Stor fokus i omdömena ligger också på att beskriva att eleven behöver göra sina läxor i högre utsträckning, snarare än på att beskriva vilka förmågor som eleven ska utveckla.

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

- Rektor tar inte ansvar för att skolan utvärderar sina resultat regelbundet och därför saknas underlag för att kunna ompröva och utveckla metoder och arbetssätt.

2 och 3 §§ förordning om kvalitetsredovisning

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Av intervjuerna med lärarna framgår att de saknar en gemensam uppfattning om elevernas måluppfyllelse i andra ämnen än engelska, matematik och svenska. De får heller ingen återkoppling från den mottagande 7–9 skolan om hur väl Timforseleverna klarar sig i sina vidare studier. De stödinsatser som görs utvärderas heller inte annat än på individnivå. Detta sammantaget begränsar lärarnas möjligheter att under ledning av rektorn ompröva och utveckla sina metoder och arbetssätt.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

- Lärarna anpassar inte undervisningen efter samtliga elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, då de som nått mål att uppnå inte stimuleras utifrån sina behov.

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Av intervjuer med rektorn, lärare och elever framgår att elever i behov av särskilt stöd stimuleras till att använda och utveckla hela sin förmåga. Däremot menar intervjuade lärare att det inte är lika självklart att elever som når mål att uppnå ges samma möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Intervjuade elever menar att de ofta får göra fler av liknande uppgifter när de är färdiga med en annan. Särskilt de äldre eleverna betonar att undervisningen i bland annat matematik skulle kunna genomföras på ett mer givande sätt genom att ge andra alternativ än att enbart lösa uppgifterna i matematikböckerna. Även vid Skolverkets inspektion år 2003 uppmärksammades behovet av att individualisera undervisningen även för de elever som inte bedöms vara i behov av särskilt stöd.

- Skolan saknar ett gemensamt förhållningssätt för hur eleverna ska ges inflytande över undervisningen och ger inte eleverna tillräckligt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Intervjuerna med elever och lärare visar att lärarna förtydligar målen för eleverna. Lärarna menar också att de, i takt med elevernas stigande ålder och mognad, ger dem

möjlighet att påverka undervisningens planering och innehåll. Lärarna har till stora delar en gemensam syn på hur de arbetar och anser att de därför när de övertar en klass kan fortsätta att utveckla elevinflytanden utifrån den grund som den tidigare läraren lagt. Eleverna ger flera exempel på inflytande över arbetsformer, bland annat via en låda där de kan lämna önskemål, samt att de får påverka i vilken ordning olika arbetsuppgifter ska genomföras. Däremot ger de inga exempel på inflytande över innehållet i undervisningen. I lärarintervjun framkommer att en orsak till detta kan vara att det brister i att utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. Framför allt görs ingen återkoppling av resultatet av de utvärderingar som ändå emellanåt görs till eleverna så att lärarna tillsammans med eleverna kan fundera över hur man ska arbeta i fortsättningen. På detta sätt går eleverna miste om möjligheten att få syn på sitt eget sätt att lära, vilket är ett viktigt mål i läroplanen. Av intervjuerna med eleverna framkom vidare flera exempel där eleverna upplever att deras åsikter i olika råd inte blir tagna på allvar, detta gällde framför allt matrådet.

Bristområde: Trygghet och studiero

- Skolans ordningsregler upprättas och följs inte upp under medverkan av eleverna.

6 kap. 8 b § grundskoleförordningen

Läroplanen anger hur läraren tillsammans med eleverna ska utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen. Av intervjuer med elever och lärare framkommer att detta genomförs helt i enlighet med intentionen i läroplanen. Grundskoleförordningen reglerar de ordningsregler som ska gälla för hela skolan. Intervjuerna och dokumentationen visar att de övergripande ordningsregler som gäller för Timsfors skola enbart har tagits fram av personalen.

- Skolan bedriver inte ett målinriktat och systematiskt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och har heller inte tillsammans med eleverna definierat vilka förebyggande åtgärder som under året behövs för att förhindra kränkande behandling av elever.

14 a kap. 6 och 8 §§ skollagen

2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Timsfors skola framstår på många sätt som en trygg skola där det råder ett gott förhållningssätt mellan elever och lärare. Att skolan och därför också personalgruppen är liten menar lärarna innebär att de har god kontroll över saker som händer och att de därför inte upparbetat någon särskild systematik i arbetet med att förebygga kränkande behandling, eller att de arbetar särskilt målinriktat. Lärarna och rektorn anser att de har god kännedom om de risker som finns och att de har vidtagit adekvata åtgärder. Ett

exempel är att rastvakterna numera har västar som gör att de blir mer synliga. Intervjuade elever har ingen uppfattning om att de varit med i någon form av kartläggning där lärarna frågat dem om hur de upplever skolans miljö, både fysiskt och psykiskt. De känner inte till skolans handlingsplan mot kränkande behandling, men vet däremot hur de ska gå tillväga om de skulle uppleva sig kränkta oavsett om det skulle vara av en annan elev eller från en vuxen. Att skolan inte målinriktat och systematiskt arbetar för att tillsammans med eleverna identifiera riskområden och vidta åtgärder blir synligt i och med att lärarna känner igen Skolinspektionens upplevelse av det hårda språkbruk som förekommer både bland yngre och äldre elever, utan att det ännu vid tillsynsbesöket föranlett någon gemensam insats från skolans sida för att komma till rätta med detta. Detta får också till konsekvens att skolans plan mot kränkande behandling inte heller konkret beskriver vilka insatser skolan avser genomföra under läsåret.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Rektorns beslutsfattande

- Beslut om anpassad studiegång har inte tagits där avvikelser från timplanen gjorts för elever.

5 kap. 10 § grundskoleförordningen

Av intervjuer och av skolans dokumentation framkommer att det finns elever som inte läser vissa ämnen. Trots att skolan alltså lyft bort ämnen från elevens undervisning har det inte fattats något beslut om anpassad studiegång.